

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИ ИНСТИТУТ ЗА ИСТОРИЧЕСКИ ИЗСЛЕДВАНИЯ	
Издател №	08.01.20
Включен №	19
Секция 1113, кат. 11, кат. 11, кат. 11, кат. 11 Тел.: 02/979 29 00; факс: 02/ 97 21 01	

СТАНОВИЩЕ

на доц. д-р Владимир Златарски, Институт за исторически изследвания при БАН,

за дисертационния труд на доц. д-р Румен Караганев на тема:

„Дунав, Международната дунавска комисия и България 1919-1940 г.

(с продължение до 1944 г.)“

за придобиване на научната степен „Доктор на историческите науки“,

Област 2. Хуманитарни науки, Професионално направление 2.2. История и археология

Румен Василев Караганев е доцент в секция „История на българския национален въпрос“ на Института за исторически изследвания при БАН. Защитил е докторска дисертация през 1989 г. През последните няколко години се занимава активно с темата на представения дисертационен труд като участва с доклади в различни форуми и е представил за публикуване няколко материала, които са приети за печат. Най-вече се отличава публикуваната самостоятелна монография по темата на представения труд. По този начин кандидатът отговаря на необходимите изисквания за придобиване на научната степен „Доктор на историческите науки“.

Представеният от доцент Караганев научен труд се занимава с почти непроучван въпрос от историята на България в междувоенния период – участието на страната в международната комисия, регулираща темите около река Дунав. Дори само този факт насочва вече към оригиналния приносен характер на дисертацията. Целта на автора е да запълни смислово тази празнина в историографията като се даде една съвременна аналитична оценка на значението на реката и комисията за България, като се покажат взаимовръзките между правните и професионалните теми, но също стопанските, политическите и геостратегическите измерения на темата. За целта Караганев използва първични архивни материали, периодика, спомени и съществуваща научна литература. Тоест: привлечени са всички източници, които могат да бъдат на разположение на историка за неговата работа.

Дисертацията се състои от 421 страници и хронологическа таблица и е ясно структурирана. След въведение в темата, следва основната част на

текста, разделена на две големи глави, всяка от които съдържа обособени подтеми. При тях е следван хронологичния подход. Библиография, карти и речник на терминологията оформят справочната част на труда. Прави впечатление липсата на заключение, което да обхване в аналитично осмисляне цялата работа. Авторефератът е подробен и оформен съобразно изискванията.

Първата глава обхваща хронологично времето от края на Първата световна война до 1933 г. Основно е разгледана правната основа, върху която се осъществява дейността по река Дунав. Представени са етапите на сформиранието и дейността на Международната дунавска комисия, както и ролята и целите на българската делегация в нея. Сложните взаимоотношения в европейски и балкански план стесняват полето на реално действие на България, но страната полага целенасочени усилия, в които се откроява фигурата на инж. Г. Лазаров. Авторът се спира на отношенията с румънската делегация, чийто претенции представляват сериозен рисков фактор. Съществена част от текста тук е посветен на българската дунавска политика. Ясно се вижда стремежа на автора към критична аналитичност по отношение действията на държавата, пропуснала според него редица възможности за по-добро използване на реката и свързаните с нея национални и международни органи.

По-отчетливото завръщане на Германия като фактор в европейската политика в хода на 30-те години бележи промени и по отношение на Дунав като европейска река. Работата на комисията при новите условия е тема на втората глава на дисертацията. Тук Караганев разглежда темата в нейния геополитически контекст. Открити са положителните страни от работата на комисията в професионален план преди постепенната ѝ маргинализация и разтварянето ѝ в контекста на изменената ситуация в Централна Европа. Аргументираната критичност по отношение на слабото използване на реката от българската държава, за която развитието на събитията предоставя подобрени възможности, присъства отново убедително и е един от основните приноси на дисертацията. Слаби подобрения настъпват след връщането на

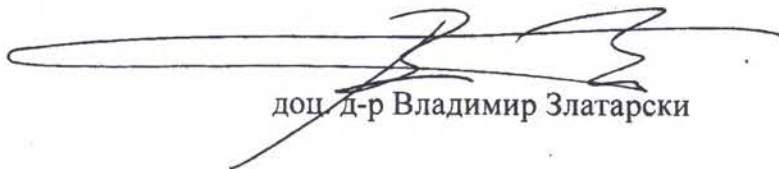
Южна Добруджа и в началото на 40-те години. Аргументацията и изводите звучат убедително и реалистично.

Наред с изброените положителни страни бих посочил, че избраната тема има силно изразен международен характер. На този фон привличането на по-широк чуждестранен изворов материал безспорно би допринесъл за по-пълното разбиране на редица въпроси, особено по отношение на националната позиция на засегнатите страни. Сравнителният подход при сравняването на националните доктрини би бил много полезен в това отношение. Заложените от Караганев цели на дисертацията според мен обаче са постигнати и споменатото тук е една възможност за допълнение, което не намалява достойнствата ѝ.

Представеният научен труд съдържа научно обобщение един важен аспект от новата българска история, което съответства на съвременните постижения на науката и дава свой оригинален принос. Текстът е логично структуриран, написан на лесно достъпен и хубав език.

С оглед на казаното дотук препоръчвам на Научното жури да присъди на доцент Румен Василев Караганев научната степен „Доктор на историческите науки“.

02.01.2020 г.

доц. д-р Владимир Златарски